

نامه به سردبیر

دبیر محترم مجله علمی فرهنگ و ارتقای سلامت، توجه به انتشار ویژه‌نامه‌ای با موضوع سلامت معنوی و بروز همه‌گیری کرونا بعد از آن، مطلب زیر با عنوان برخی از موضوعات قابل تحقیق و پژوهش در ارتباط با "بیماری کرونا و سلامت معنوی اسلامی" برای درج در نشریه تقدیم می‌شود. ان شاء الله به تکمیل مطلب قبلی کمک نماید.

درک عمیق انسان از فقر و نیازش به خداوند در هنگام ظهور بیماری‌های صعب‌العلاج

"یا ایها الناس انتم الفقراء الى الله و الله هو الغنی الحمید" (سوره مبارکه فاطر، آیه ۱۵)

در این آیه سه نکته کلیدی وجود دارد که انسان با درک آن سه نکته به مراتبی از سلامت معنوی می‌رسد.

۱. **درک فقر و نیازمندی:** اینکه انسان فقر و نیازش را درک کند و از حالت غرور و سرکشی خارج شود.
۲. **درک نیاز به خداوند:** یقین کند که تنها وجودی که می‌تواند نیاز و فقر وی را برطرف کند، خداوند متعال است.
۳. **درک غنی و بی‌نیازی مطلق خداوند:** شناختش از خداوند به مرتبه‌ای برسد که غنای مطلق را فقط در خداوند ببیند نه موجودی دیگر. معمولاً انسان‌ها در حالت‌های عادی به این درک نمی‌رسند و در شرایط بحرانی فطرت خداجوی آن‌ها بیدار می‌شود و هم فقر خود را درک می‌کنند و هم غنی مطلق را می‌شناسند.

"و اذا ركبوا في الفلك دعوا الله مخلصين له الدين" (سوره مبارکه عنکبوت، آیه ۶۵).

حضرت رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) در منزل یکی از اصحاب وارد شدند و حادثه‌ای در آنجا دیدند که برآیند آن این بود که هیچ کاستی در زندگی آن صحابی به‌وجود نمی‌آمد، حضرت از غذای آن صحابه نخوردند و فرمودند:

"من لم يرزء فما لله فيه من حاجه" هر کس دچار کاستی نشود هیچ نیازی به خداوند احساس نمی‌کند (بحار الانوار ج ۲۳، ص ۱۲۸).

بیماری‌های صعب‌العلاج مانند کرونا در عصر حاضر که عصر غفلت محض انسان و توهم بی‌نیازی از خداوند است می‌تواند در هدایت انسان به معنویت دینی تأثیرگذار باشد. عالمان دینی می‌توانند این تهدید را تبدیل به فرصتی معنوی کنند.

نگاه آیه‌ای به حوادث طبیعی

با دو نگاه می‌توان حوادث و پدیده‌های طبیعی را تفسیر و تحلیل کرد که البته با یکدیگر تعارض ندارند ولی در آثار اعتقادی و عملی و رسیدن به سلامت معنوی تفاوت دارند.

۱. **نگاه استقلالی:** در این نگاه پدیده طبیعی تبیین مادی می‌شود و در اصطلاح "چگونگی" ایجاد حادثه و پدیده محل بحث قرار می‌گیرد. چگونه باران می‌بارد، چگونه بیماری ایجاد می‌شود، و ... در این نگاه پدیده طبیعی صرفاً رابطه‌ای بین موجودات طبیعی است.
۲. **نگاه آیه‌ای:** در این نگاه درباره چرایی سؤال می‌شود، و حادثه هدفمند دیده می‌شود که پشت آن یک فاعل مرید وجود دارد و از ایجاد این پدیده هدف خاصی داشته، هرچند این پدیده در قالب یک علت طبیعی به‌وجود آمده است. نگاه استقلالی سبب را می‌بیند و نگاه آیه‌ای به دنبال سبب‌ساز است. مولوی درباره نگاه آیه‌ای می‌گوید:

دیده‌ای باید سبب سوراخ کن   تا حجب را برکنند از بیخ و بن

نگاه آیه‌ای به بیماری و درد و رنج، مخصوصاً بیماری‌های صعب‌العلاج چگونه است و چه تأثیری بر آرامش و توجه به خداوند دارد و چگونه انسان را به سلامت معنوی مطلوب دین می‌رساند.

رابطه، چگونگی و شرایط تأثیر امور غیرمادی بر عالم طبیعت و مادی

در این باره سه سؤال مهم مطرح است:

۱. آیا امور معنوی مانند تقوا، صدقه، دعا و ... بر عالم مادی و طبیعی تأثیرگذار است؟
  ۲. آیا این امور می‌توانند بر علل طبیعی غلبه پیدا کنند؟
  ۳. چگونه و با چه شرایطی می‌توان امور معنوی را بر علل مادی و طبیعی غلبه داد؟
- پاسخ به این سه سؤال راه‌گشای انسان به عالم ماوراء بوده و در کنار علل طبیعی می‌تواند از علل ماورایی حوادث هم بهره‌مند شود.

تنظیم و تدوین یک پرسشنامه

در این پرسشنامه باید درباره درصد تأثیر معنویت (اعتقادات معنوی، رفتارهای معنوی، صفات معنوی) و عدم آن بر بهبودی بیمار و یا مبتلا نشدن به آن تحقیق میدانی انجام بگیرد. در پاسخ به موضوع سوم (رابطه و ... تأثیر عالم ماوراء بر عالم طبیعت و امور طبیعی) از این پرسشنامه می‌توان استفاده کرد.

مهدی مشکی

عضو گروه سلامت معنوی

فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

Journal Information

Scientific Rank:	Scientific - Research
Publication Period and Language:	This is Quarterly Periodical Published in Persian with an English Abstract
Scope:	Culture and Health Promotion
Published Since:	Winter 2018
Publisher:	Academy of Medical Sciences of I. R. of Iran Seyed Ali Reza Marandi MD
Editor-in-Chief:	Mohammad Ali Mohagheghi MD
Director of Executive Committee:	Seyed Mohsen Foroutan PhD
Consultants:	Mohammad Hossein Azizi MD, Nahid Danesh MD, Zohreh Elahian MD, Mohsen Norouzinia MD, Maryam Khayamzadeh MD, AbdolHamid Sharifian MD, Narges Tabrizchi MD, Ladannaz Zahedi MD
Editorial Board:	Members of the Academy
Telephone:	021-88656183
Fax:	021-88656183
Address :	Academy of Medical Sciences of I. R. of Iran, National Library Blvd. Haqqani Expressway, Tehran, of I. R. of Iran
Postal Code:	15386-3321
Web Address :	http://ams.ac.ir
E-mail:	ijhp@ams.ac.ir
ISBN:	E-ISSN: 2645-5943, P-ISSN: 2645-8233
Layout:	Soheila Torkamandi
Coordinator:	Zahra Afshari, Masoumeh Afshari